

KESÄ 2024

Lomitus

KANKAANPÄÄ-SASTAMALA

YHDISTYMINEN varmistaa lomituspalveluiden laadun

KANKAANPÄÄN ja Sastamalan lomituspalveluyksiköt yhdistyivät vuoden 2025 alusta. Yhdistyminen on osa Melan vuonna 2022 käynnistämää lomituksen paikallisyksikköra- kenteen kokonaisuudistusta. Paikallisyksiköiden yhdistymisen taustalla on kotieläintilojen määrän väheneminen noin 5–7 prosentilla vuosittain.

Sastamalan kaupungin on tarkoitus vastata maatalouslomituspalveluiden järjestämisestä nykyisten Kankaanpään ja Sastamalan lomitusyksiköiden alueella. Edellisen kerran Sastamalan toimialue laajeni vuoden 2021 alussa Lempäälän yksikön liittyessä siihen.

– Sastamalan kaupunginvaltuusto hyväksyi Melan tarjoaman toimeksiantosopimuksen

viime vuoden joulukuussa. Lomahallintojen kesken on puhuttu yhdistymisestä jo pidempään. Olemme tehneet yhteistyötä Kankaanpään kanssa jo aiemminkin, esimerkiksi koulutusten järjestämisessä ja lomittajavaihdossa, Sastamalan lomituspäällikkö **Sakari Eerola** kertoo.

Eerolan ja Kankaanpään lomituspalvelujohtaja **Heikki Jylhän** mukaan yhdistymisellä halutaan varmistaa, että palvelut maatalousyrittäjille on tulevaisuudessakin mahdollista järjestää.

– Isommalla yksiköllä on leveämmät hartiat, ja hallinnonkaan osalta emme ole jatkossa enää niin haavoittuvaisia kuin nyt. Yhdistyminen varmistaa lomittajien paremman saatavuuden kuin tällä hetkellä.

Uudessa yksikössä työskentelee kuukausipalkkaisia lomittajia 160 kappaletta ja hallintoa pyörittää 15 henkilöä.

– Tärkeitä ryhmiä meille ovat myös jatkossa 150 tuntipalkkaista lomittajaa ja ostopalveluyrittäjät, jotka varmistavat omalta osaltaan palvelun saatavuuden, Eerola mainitsee.

Jylhä haluaa havainnollistaa yhdistymisen etuja ajattelemalla Jämijärveä, jossa on valtava tarve lomittajille ja kunnassa asuu vain yksi lomittaja. Rajan toisella puolella Ikaalisissa asuu paljon lomittajia, jotka voivat rajan poistuttua käydä töissä naapurikunnassa.

– Yhdistymisen yksi konkreettinen asia ja näkyvä asia on rasittavien työmatkojen lyheneminen. Tiloilla on mahdollisuus saada uusia lomittajia, vaikka vakiintuneet, tutut ja turvalliset lomittajat ei häviä mihinkään. Palvelun laatu ja taso pysyvät vähintäänkin samoina, jolleivät jopa parane, Jylhä rauhoittelee.

– Lomittajat saattavat vähän jännittää miten työmatkoille käy, mutta kyllä kyseessä pitää olla äärimmäinen hätätilanne, jos lomittaja Porista joutuu lähtemään töihin vaikkapa Lempäälään, Eerola sanoo.

Yhdistymisen myötä kahden yksikön käytännöt yhtenäistyvät. Sastamalassa hoidetaan työajan kuittauksat mobiilisovelluksella, mikä otetaan käyttöön myös Kankaanpäässä.

– Lomittajat miettivät sitä, että vaihtuvatko heidän esimiehensä. Muutoksia tulee jonkin verran työnjohtalueiden muutosten myötä. Työtehtävät voivat hallinnossakin muuttua. Hyvä puoli on se, että voimme kukin keskittyä enemmän omiin tehtäviimme, Eerola toivoo.

– Suunnitelmallisuus on toinen asia, mikä varmasti lisääntyy yhdistymisen jälkeen. Aika ei mene enää tulipalojen sammuttamiseen.

Suunnitelmallisuutta on miesten mukaan ollut todella paljon enemmän prosessissa mukana kuin aikaisemmissa yhdistymisissä.

– Olemme hyvillä mielin siitä, kuinka hallinnot ovat menossa samaan suuntaan. Kaupungitkin neuvottelivat hyvässä yhteistyössä hen-

kilöstön siirtymiset ja muut liikkeen luovutukseen liittyvät asiat, Eerola ja Jylhä mainitsevat.

Valtakunnallisesti uusi yksikkö on suuruudeltaan keskiluokkaa. Loppuvuoden suunnitelmana on saattaa toiminnot yhteneväisiksi ja käydä läpi kaikki työtehtävät.

– Suuria eroavaisuuksia ei ole, koska raamithan ovat olemassa lomituspalveluin puolesta.

” Isommalla yksiköllä on leveämmät hartiat.

Uuden yksikön tunnuslukuja

- › 580 lomitukseen oikeutettua maatilaa
- › 870 lomitukseen oikeutettua yrittäjää
- › 40 000 (noin) lomitettua päivää vuonna 2025

Liisa Rajala (vas.), Jenna Pirttijärvi ja Kai Mäkihonko uskovat, että lomittajien lujaa ammattitaitoa tarvitaan tulevaisuudessakin.

NUORISSA on lomituksen tulevaisuus

SUURI joukko lomittajia on jäämässä eläkkeelle lähitulevaisuudessa. Alalle tarvitaan nuoria osaajia paikkaamaan lomittajapulaa. Kolme nuorta lomittaja Kankaanpään lomitusyksiköstä kertoivat miksi he ovat alkaneet lomittajiksi ja millaisena he näkevät alan tulevaisuuden.

Kai Mäkihonko: "Yksikään päivä ei ole samanlainen"

Kai Mäkihonko (37) opiskeli itsensä alun perin metsäkoneenkuljettajaksi, ajoi kuorma-auttoa puutavaraliikkeessä ja työskenteli kanatilla ja parilla sikatilalla.

– Olin useamman vuoden töissä myös seurakunnan kiinteistönhoidossa ja hautaus-

toimessa, mutta siellä työtunnit vähentyivät viime kesänä ja mietin, että lomitushommissa voisikin olla työskarkaa. Tutulla maatilalla ilmeni lomittajan tarvetta, soitin lomatoimistoon ja kysyin töitä. Uutisia seurattessa ja erityisesti suomalaisen maatalouden tilannetta miettiessä, pohdin että huonommatkin apukädet olisivat tarpeen, Mäkihonko kertoo.

Siikaisista kotoisin oleva Mäkihonko kertoo, että yksikään työpäivä ei ole samanlainen.

– Olen aina tykännyt touhuta eläinten kanssa. Työssäni parasta on hyvä mieli, mikä syntyy, kun olet hoitanut hommasi hyvin. Plussaa on tietysti myös se, kun yrittäjiltä tulee kiitosta, oppisopimuksella ammattiin tähtäävä Mäkihonko mainitsee.

Työn miinuspuolena Mäkihonko pitää pitkiä ajomatkoja.

– Niihin tuhraantuu paljon aikaa ja liikenteessä voi aina sattua mitä tahansa.

Mäkihonko uskoo, että tulevaisuudessakin tekeville käsille töitä riittää automaation lisääntymisestä huolimatta. Vapaa-ajallaan hän jatkaa pikkupoikana alkanutta harrastusta, kalastusta. Myös kuntosalilla käyminen ja kampsipailulaji taekwondon ohjaaminen kuuluvat harrastuksiin.

Jenna Pirttijärvi: "Lomittajia tarvitaan tulevaisuudessakin"

Jenna Pirttijärvi (21) opiskeli maatalousalan perustutkinnon Kokemäellä, mikä valmisti eläintenhoitajaksi.

– Kysyin lomatoimistosta työssäoppimispaikkoja. Tein alkuun keikkatyötä ja nyt minulla on vakituinen työpaikka. Olen aina tykännyt itsenäisestä työstä. Tykkään ajaa autoa, joten pitkät ajomatkatkaan eivät haittaa.

Noormarkusta kotoisin oleva Pirttijärvi kertoo, että kovin moni hänen kavereistaanakaan ei tiennyt mitä lomittaja tekee.

– Ammatin arvostusta lisäisi varmasti enempi tieto meidän työstämme, hän pohtii.

Lomittajan töitä hän tekee kanaloissa, yhdellä lammastilalla ja lypsykarjapaikoissa.

Ammatin tulevaisuuden näkymät hän arvelee olevan positiiviset, vaikka kaikki roboteilla toimoisikin.

– Lomittajia tarvitaan kuitenkin valvomaan kaikkea ja lääkitsemään eläimiä.

Liisa Rajala: "Koko ajan oppii uutta"

Kankaanpäälinen Liisa Rajala (28) kirmasi jo pikkutyttönä naapuriin hoitamaan lehmiä. Kiinnostus ei laantunut vanhempanakaan ja Rajala valmistui eläintenhoitajaksi vuonna 2015.

– Tein töitä jo koulun ohessa parisen vuotta. Toimin karjakkona parilla eri tilalla, ja opiskelin myös vartijaksi. Äitiyslomalle jäädessäni tiesin jo, etten pala vartijan töihin. Soitin lomatoimistoon ja sieltä näytettiin vihreää valoa, vakihommista oleva Rajala muistelee.

Työn hyviin puoliin kuuluu ehdottomasti monipuolisuus.

Tykkään rohkeasti kokeilla kaikkea vaikka koneisiin liittyyvää. Kun koko ajan oppii uutta, niin mielenkiinto pysyy yllä. Työkaverit ovat kivoja ja lomittettavat tilat myös. Lehmät ovat minun juttuni.

Jos jotain miinuksia lomitustyöstä pitäisi luetella, niin kaksi kertaa päivässä tilalla käyminen asettaa perheelliselle omat hankaluutensa.

Rajala uskoo, että lomittajille riittää töitä tulevaisuudessakin.

Kyllä moni onneksi tietää, että lomittajan työ ei ole lehmien halailua, vaan kovaa työtä, vaikka karvaturvat rapsutuksia saavatkin. Tilallisillakaan ei ole liikaa lomapäiviä.

Vapaa-ajalla Rajala pyöriilee ja käy uimassa. Perheen parissa vietetyn ajan lisäksi hän käy miehen kotitalalla auttelemassa.

Välissä menee työ ja vapaa-aika käsi kädessä, kaksivuotiaan Hertta-tytön äiti naurahtaa.

LAKISÄÄTEISET LOMITUS- PALVELUT täyttävät 50 vuotta

SUOMEN lomituspalvelujärjestelmä on maailmanlaajuisestikin ainutlaatuinen järjestelmä. Maatalouslomitus on tutkitusti kotieläintuottajan tärkein hyvinvointipalvelu.

Lomituspalvelujen historia pähkinäkuoressa

1970-luku

Laki vuosiloman järjestämisestä tuli voimaan 1.4.1974.

Maaltamuutto kiihtyi Suomessa 1970-luvulla. Tiloilla ei välttämättä ollut enää työvoimaa, joka olisi tullut apuun tarvittaessa. Lisäksi vapaa-ajan merkitys huomattiin yleisen viisipäiväisen työviikon myötä. Eläinten hoito oli pääasiassa emäntien vastuulla. Lomituspalvelut syntyivätkin erityisesti emäntien toiveesta saada vähän vapaata sitovaan kotieläinten hoitotyöhönsä.

Lomaoikeus oli aluksi 6 päivää, 1970-luvun

lopussa jo 14 päivää. Vuosien varrella vuosilomapäivien määrä on noussut nykyiseen 26 päivään. Lomapäiviin on nykyisin oikeus kaikilla tilan kotieläinyrittäjillä.

Sijaisapuoikeus saatiin 1970-luvulla sairauslanteisiin.

Aluksi maatalousyrittäjän piti itse hankkia lomittaja. Kunta maksoi lomittajan palkan.

Lomituspalvelut on lain alusta asti rahoitettu valtion budjetista. Aluksi lomituspalveluihin varattiin tietty summa, jolloin lomaa sai vain niin kauan kuin määräraha riitti. Tämä saattoi merkitä muun muassa sitä, että vain yksi maatilan yrittäjästä sai pitää 6 lomapäiväänsä.

1980-luku

Vuosilomapäivien määrä nousi 14 päivästä 19 päivään ja sijaisapuoikeus laajeni useisiin eri elämäntilanteisiin.

Lomittajan hankkiminen siirtyi 1980-luvun

la kunnan velvollisuudeksi, ja syntyi uusi ammattikunta: maatalouslomittajat.

1989 määräraha muuttui arviomäärärahaksi, mitä se on edelleen. Tämä tarkoittaa, että kaikki lakisääteiset palvelut voidaan toteuttaa.

1990-luku

Vuosilomapäivien määrä nousi 21 päivästä 22:een päivän.

Mahdollisuus Itse järjestettyyn lomitukseen säädettiin 1990-luvulla vaihtoehdoksi kunnan palveluille.

Lama-aika toi säästövaatimuksia myös lomitukseen.

Vielä 90-luvun alkupuolella melkein joka kunnassa oli ns. lomalautakunta, joka päätti lomaoikeuksista. Lomituspalveluista tuli vuonna 1997 kunnille vapaaehtoinen ja vastuu

lomituspalvelujen toimeenpanosta ja hallinnon järjestämisestä siirtyi Melalle.

2000–2024

Vuosilomapäivien määrä nousi 22 päivästä 26 päivään.

EU:n valtiontuen suuntaviivat rajasivat vuonna 2016 lomituspalveluita mm. poistamalla lomituksen kasvinviljelytöiltä.

Maatalouden rakennemuutoksen harvennustaessa lomitettavia maatiloja, Mela alkoi organisoida lomitusyksiköitä suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Vuoden 2023 alusta lähtien lomituspalvelut hoidetaan alkuaikojen yli 300 lomitusyksikön sijaan 12 lomitusyksikön toimesta.

RAKKAUDESTA LEHMIIN

ITÄ-AUREESSA lypsykarjatilaa pitävän **Markku Poikelispään** puheissa ja toimissa kuultaa kaikkalainen lämpö nautoja kohtaan. Usko tulevaisuuteen on toinen seikka, mikä Poikelispään kanssa turinoidessa toistuu.

Mutta annetaan hänen itse kertoa, mistä nämä asiat kumpuavat.

– Äitini kertoi lapsena kuunnelleensa salaa, kuinka hänen oma äitinsä oli sanonut juuri poikineelle lehmälle ”kiitos rakas”. Karjanhoito on ollut minullekin aina todella luonnollista. Toiset saattavat tehdä siitä kauhean ongelmallista tai tähtitieteellistä, mitä sen ei tarvitse olla, karjalaiset sukujuuret omaava Poikelispää kertoo.

Haastatteluhetki taukoaa hetkeksi, kun naapurin isäntä saapuu kylvämään heinänsiementä ja Poikelispää singahtaa ulos antamaan ohjeita.

Puhe jatkuu lehmistä, jotka vannoutunut karjankasvattaja pyrkii kasvattamaan vasikasta

saakka siten, että niiden kanssa pärjäävät kaikki. Oma nautahistoria alkoi jo pienestä, kun Markku-poika taapersi ensimmäiselle lypsyleen nelivuotiaana.

– Muutin tätini luokse asumaan täältä, kun meille ei suostuttu ostamaan lehmää kotiin. Otin 16-vuotiaana vastuun lehmistä äitini kotitilalla. Teimme isän kanssa tästä talokirjat, kun täytin 18 vuotta. Navetta oli ehtinyt olla tyhjiään myös 18 vuotta. Lehmä oli silloin aluksikin 7 kappaletta, mutta työläässä kannulypsissä. Putkilypsikone asennettiin vuotta myöhemmin. Heinäkuussa minulla tulee täyteen yhteensä 38 vuotta lypsämistä, Poikelispää kertoo.

Laitumella käyskentelee kolme jersey-lehmää, länsisuomen karjaa ja ayrshirea.

– Nuo ayrshiret polveutuvat vuonna 1987 ostetusta Natalia-lehmästä. Länsisuomenkarja on puolestaan peräisin Serlachiukselta Mäntästä, koska eräs virtolainen muurari oli saa-

nut sieltä vasikan muurauspalkaksi, minkä jälkeläiset muuttivat tänne Kuruun. Jersey ovat peräisin erittäin hyväsuokuisesta kanadalaisesta alkioista. Tavoitteeni on hoitaa karjaa niin, että jyvät erottuvat akanoista.

– Tämähän on haasteellinen paikka lomittajalle, kun olen itse hyvin tarkka ja siisti. Tila on vähän sellainen koetinkivikin, mikä vaatii ammattitaitoa ja karjasilmää. Jos jotain ongelmia on, niihin tulee puuttua heti. Olen aina sanonutkin, että heti soittoa, jos jotain tulee. Ei lomittajakaan ihmeisiin pysty, eikä tarvitsekaan. Virheitä sattuu kaikille. Perehdytys täytyy tehdä kunnolla. Minulla on yrittäjän vastuu ja lehmät ovat minun vastuullani, eivät lomittajien, Poikelispää painottaa.

Poikelispää kertoo arvostavansa lomittajia erittäin paljon. He ovat voimavara, jotka mahdollistavat hänelle hengähdystaun tilan ulkopuolella.

– Meillä lomittajat muistavat lehmät ihan vasikasta, mikä ei isommissa paikoissa onnistu. Usein meiltä tilallisilta tuntuu unohtuvan, että lomittajille kuuluvat vain peruskarjanhoitotyöt.

Poikelispää kertoo, että tilan edellisestä utarelehduksesta ehti kulua kymmenen vuotta aikaa. Kaikki lehmät käyttävät utareliivejä, mitkä ovat isännän mukaan yhdenlainen henkivakuutus.

– Meillä kuluu sanomalehtiä utareliivien vuoksi valtavan paljon. Lomittajatkin tuovat niitä mukanaan, Poikelispää nauraa.

Tilan karja on valittu sijalle 18. 500 parhaan karjan joukosta kestävytydessä. Poikelispään navetassa on majoillut kahdeksan satatonnaria ja yksi 150 000 kiloa lypsänyt huippuyksilö, jonka Poikelispää sai pikkuvasikkana syntymäpäivälahjaksi täytettyään 18 vuotta. Parhaimmillaan on ollut neljä satatonnaria yhtä aikaa lypsissä.

– Tuo Punahilkka valittiin suomenkarja-lehmistä 8. parhaaksi. Pyrkimys on aina ollut mahdollisimman hyvä geneettinen karja-aines.

Yhdistyminen ei huoleta

Poikelispään tila sijaitsee aivan Sastamalan ja Kankaanpään lomitusyksiköiden rajalla. Mitä mietteitä isännälle nousee yksiköiden yhdistymisestä vuoden 2025 alusta?

– Se on varmasti hyvä asia, koska lomittajia saa varmaan vielä entistä paremmin. Minulle on kyllä aina järjestynyt lomittaja, kiitos siitä kuuluu Hakalan Päiville, ja joustoa on löytynyt aina molemmin puolin. Sekin on muistettava, että kaikki tilat eivät käy kaikille ja henkilökemioiden täytyy kohdata. Omasta mielestäni olemme meillä työskentelevien lomittajien kanssa ihmisiä ihmisille, Poikelispää mainitsee.

Poikelispään äiti työskenteli lomittajana 26 vuotta ja hän ehti itsekin lomittaa melkein kymmenen vuotta.

– Muistan, kun olin äidin mukana pikku-poikana jollain tilalla lomittamassa ja hyppelin heinäkasvoissa ja pelkäsin lehmä. Olen nähnyt paljon lomitustyötä. Se oli mukavaa aikaa, kun oli vielä paljon näitä pienempiä paikkoja. Lehmästä on tullut monelle välttämätön paha, eikä sitä arvosteta enää niin kuin ennen. On aina sanottu, että ”karjassa on talon turva, karjan turva hoitajassa”. Niin se on nytkin. Kun karjaa hoitaa hyvin, niin kyllä siitä elannon saa.

Maatalouden tulevaisuus ei huimaa Poikelispää, vaan hän suhtautuu siihen luottavaisesti.

Minulla riittää uskoa tulevaisuuteen. Viiden vuoden päästä maidosta voidaan maksaa tuottajalle vaikka euron litralta. Tuskin se niin on, mutta täytyy nähdä asiat positiivisesti. Laitaliikenne Suomeen voi loppua ihan ykskaks ja siinä sitä sitten ihmetellään. Uskon myös eri tilojen mahdollisuuksiin tehdä yhteistyötä myös tulevaisuudessa. mm. koneurakoinnin merkeissä.

KANKAANPÄÄN LOMITTAJAT viettivät yhteisöpäivää Yyterissä

VIRKISTYSHOTELLI Yyteri tarjosi erinomaiset puitteet Kankaanpään lomittajille järjestetyssä Mela 50 vuotta -juhlakoulutuksessa toukokuun alussa. Tilaisuus oli suunniteltu lomittajilta tulleiden toiveiden perusteella.

– Tämä näkyi koulutuspalautteessa mikä oli erinomaista, samoin Yyteristä koulutuspaikkana pidettiin kovasti. Iltaohjelmaa ei ollut suunniteltu juhlaillallista lukuun ottamatta, mikä mahdollisti hyvän yhteisen hetken mie-

lenkiintoisten keskustelujen parissa oman työyhteisön kesken, lomituspäiväjohtaja **Heikki Jylhä** kertoo.

Koulutuspäivillä puhuttiin muun muassa lomitussyksiköiden yhdistymisprosessista, mistä lomituspäällikkö **Sakari Eerola** oli kertomassa ajankohtaiset kuulumiset. Tilaisuuteen oli saatu myös yllätysvieras Teamsin välityksellä, kun maa- ja metsätalousministeri **Sari Essayah** lausui paikallaolijoille kiitoksensa

Kankaanpään kaupungin lomituspalvelut

työstä maaseudun eteen. Yhtenä koulutuksen osiona käytiin läpi Kankaanpään lomitussyksikön saama asiakaspalaute, missä selvisi lomitajien yleisarvosanan olevan vahvasti kiitettävän ja hyvän puolella.

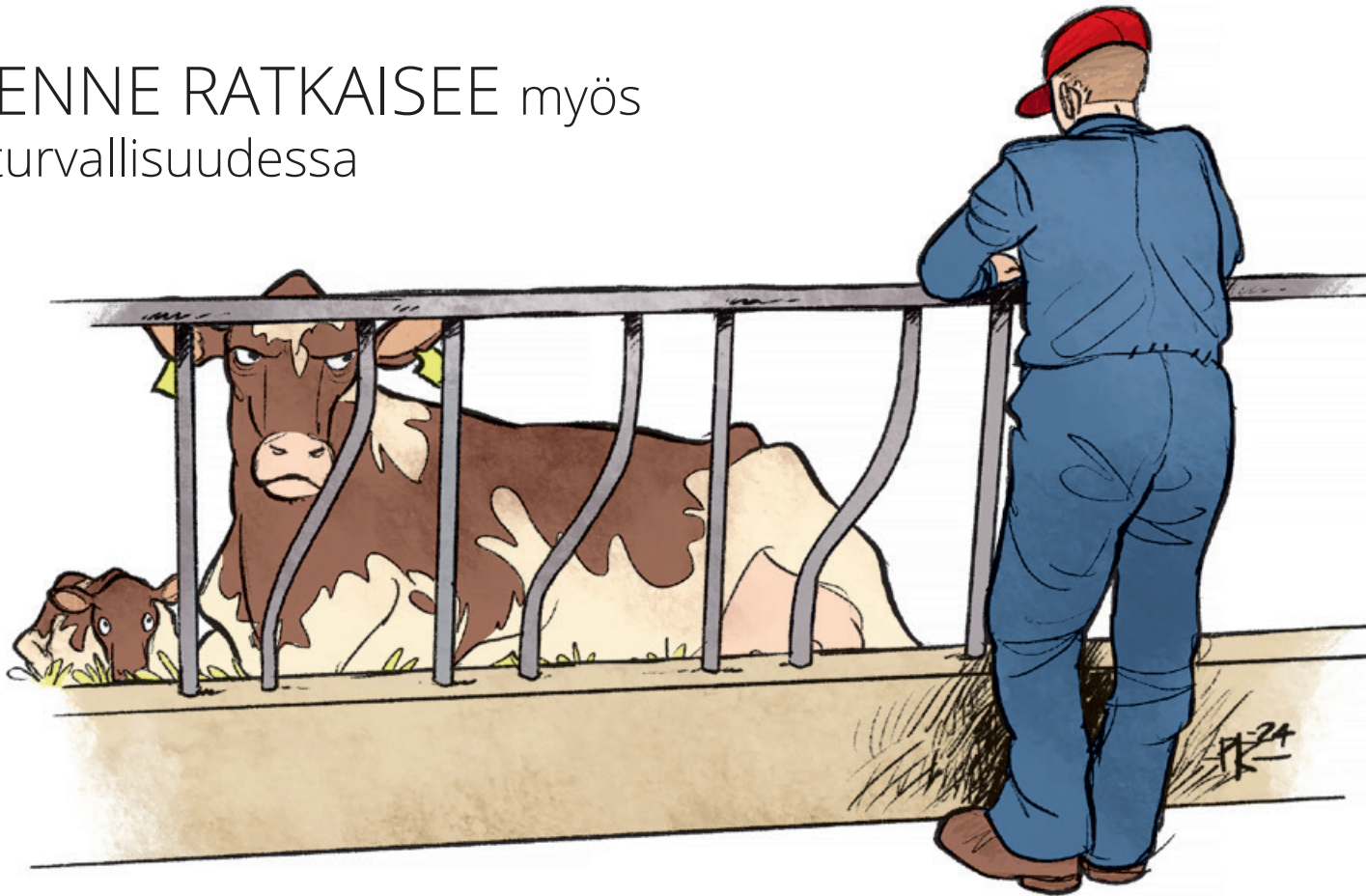
Maatalouslomittaja **Jere Korkeakoski** oli erittäin tyytyväinen koulutuspäivien antiin.

– Mahtavaa, kun näkee työkavereita. Odotan, että ulkoilemme täällä paljon. Harrastamme työkavereiden kanssa geokätköilyä, niin varmasti menemme tuonne ulos etsintäreitille.

Korkeakoski on miettinyt jatkavansa kotitilaansa, mutta myös jatkavansa lomittamistään yrittäjänä.

– Olen työskennellyt lomittajana kymmenen vuotta. Eräs läheiseni loukkaantui kotitilallani, kun olin itse 16-vuotias. Se oli oikeastaan syy, miksi ryhdyin näihin töihin. Menin mopolla töihin ensimmäisille vieraille tiloille, Korkeakoski muistelee uransa alkuvaiheita.

ASENNE RATKAISEE myös työturvallisuudessa

VIIME vuonna kaikista työpaikkakuolemista voi mitenkään estää, mutta näinhän se ei ole, liki puolet tapahtui maa- ja metsätalouden tehtävissä. Tähän valitettavaan tilastoon on onneksi herätty, ja sarkaa riittää etenkin asennepuolella.

Varmasti kaikki meistä ovat kuulleet lauseet ”Ei näille voi tehdä mitään” tai ”Ainahan näin on tehty”. Työturvallisuuden heikoin lenkki löytyy usein omista toimintatavoista ja asententeista.

– ”Eläinten kanssa sattuu aina tapaturmia” on se harha, miksi maatalous laahaa perässä työturvallisuuteen liittyvissä asioissa. Niitä ”tapaturmia” ei

EI KOSKE MUA

ASENTEISSA KORJATTAVAA TYÖTE RVEYS-KULTTUURI

työsuojelupäällikkö **Merja Pirkkalanieni** Sastamalan lomituspalveluita sanoo.

Tapaturmien määrään ei ole herätty vain Suomessa, vaan koko EU:n tasolla. Tästä hyvänä esimerkkinä on SafeHabitus-hanke, missä myös Sastamalan lomituspalvelut on mukana. Yhteiseurooppalaisen hankkeen tavoitteena on maanviljelijöiden ja maataloustyöntekijöiden terveyden ja turvallisuuden parantaminen kaikkialla EU:ssa.

– SafeHabitus on tuonut lomittajille

paljon hyviä ideoita työturvallisuuteen liittyen. Maatalouslomittajille on myös tulossa työturvallisuuskorttikoulutus, mikä sovelletaan heidän ammattiinsa sopivaksi. Tulossa on myös työturvallisuus-hanke, mikä nousi

koti-eläintilojen kaskamisesta. Lomittaja työskentelee tilan työntekijöiden kanssa, ja on tärkeää mitä kaikkia asioita siinä tulisi ottaa huomioon.

Sastamalassa on alkuväestä toteutettu hanke,

ELÄINTEN-HOITOTYÖT/ RISKIEN HALLINTA

VÄSYMYSKSEN ROOLI

missä pyrittiin löytämään tiloilta hyviä ja toimivia käytäntöjä.

– Lomittajat ottivat tilallisten luvalla kuvia asioista, jotka olivat heidän mielestään toteutettu hyvin tilalla. Esiin nousivat hyvät perusohjeet, porttien turvalliseen käyttöön

liittyvät asiat ja vielä yhtenä esimerkkinä tukevasti tehdyt portaat, mistä työskentely sujuu vaaratta. Olemme rummuttaneet

lomittajille erityisen paljon hengityssuojainten käyttöä.

– Työtapoja ei ole usein ajateltu loppuun saakka. Jokainen yrittäjä voisi tehdä oman ”turvallisuskävelyn” tilallaan, missä kävisi läpi pahimman skenaarion mukaisesti kaikki työvaiheet, mitä päivän aikana tekee.

SafeHabitus-hankkeen yhteenvedossa haastatellut lomittajat nostivat esiin riskitekijöitä kuten esimerkiksi työskentelyn yksin poikimistilanteissa tai nautojen siirtämiseen liittyvät tilanteet.

KIIREEN AIHEUTTAMAT VAHINGOT

KORKEA KUOLEMAN-TAPAUSTEN MÄÄRÄ

Pirkkalanieni uskoo, että maatalous kokee vielä lähitulevaisuudessa samanlaisen työturvallisuusloikan, mitä vaikkapa onnettomuustilastoissa alemmas tippunut rakennusala on hypännyt.

– Mikä muualla työelämässä on jo tapahtunut, tapahtuu nopeutettuna kotieläintalouksissa. Olisipa olemassa maatalousyrittäjien Niksi-Pirkka, missä yrittäjät voisivat avoimesti jakaa avoimesti näitä hyviä käytäntöjä, Pirkkalanieni mainitsee.

LOMITUSPALVELUIDEN tavoitteena nolla työtapaturmaa

SASTAMALAN kaupungin maatalouslomitajille sattui vuoden 2023 alustavan tilaston mukaan 38 työtapaturmaa, joiden lisäksi ilmeni kahdeksan ammattitautiepäilyä. Työturvallisuuslaki velvoittaa lomituspalveluita toimimaan työntekijöiden terveyden ja hyvinvoinnin turvaamiseksi. Lomittajan tulee toki aina pidättäytyä työtehtävistä, joissa on ilmeinen tapaturman vaara, mutta sen tueksi on katsottu tarpeelliseksi kieltää kokonaan joitakin riskialteimpia työvaiheita.

Piirros: Tussitaikurit

Lisäksi lomituspalvelut on päättänyt tehostaa lomittajien henkilökohtaisten suojainten käyttöä ja sen valvontaa. Näin pyritään ehkäisemään myös sairaspaisaoloja ja siten parantamaan lomitusten onnistumisen edellytyksiä. Työvaiheiden järjestelyitä on hyvä miettiä suojainten tehokkaan ja helpon käytön näkökulmasta.

Kuulo- suojaimet

- Velvoitettua aina kun melutaso ylittää 85db (esim. sikaloissa, sisätiloissa lypsy-, polttomoottori, tms. koneen läheisyydessä).
- Lomitajille on hankittu ns. kuulevia kuulosuojaimia, jotta ympäristön havainnointikyky voisi säilyä myös suojainten käytön aikana.

Hengitys- suojaimet (FFP3)

- Käytettävä **aina** kuivitettaessa, sikaloissa ja kanaloissa, polttomoottorikonetta käytettäessä sisätiloissa tai *samassa tilassa oleskelun aikana*, pölyäviä kemikaaleja käsitellessä, kuivan heinän, viljan ja väkirehun käsittelyssä sekä jauhatuksen aikana.

Silmä- suojaimet

- Kemikaaleja ja lääkkeitä käsitellessä.
- Käyttöä suositellaan myös lypsyn aikana.

Aina turvajalkineet, soveltuva suojavaatetus sekä työvaiheen mukaiset suojakäsineet.

SEURAAVAT TEHTÄVÄT JA TYÖVAIHEET OVAT LOMITTAJILTA KIELLETTYJÄ:

- ✘ **Vahvan hapon (esim. AIV-happo) tai emäksen käsittely** avonaisessa astiassa, jos astian kanssa joudutaan **kiipeämään**.
  - Asia todetaan tapauskohtaisesti riskien arvioinnin perusteella
  - Suojainten käyttö aina erillisen ohjeistuksen mukaisesti
- ✘ **Hytittömän tai turvakaarettoman** pienkuormaimen tai traktorin käyttäminen **epätasaisilla pinnoilla** (esim. parvisillat, luiskat, maasto).
  - Asia todetaan tapauskohtaisesti riskien arvioinnin perusteella
  - On arvioitava ammattitaidon riittävyys kyseiseen tehtävään
- ✘ **Yksin työskennellessä** yli 6kk:n ikäisten lihanautojen tai karjun **karsinaan meneminen**.
  - Myös poikima- ja sairaskarsinat ilman lukkopartta
  - Emakon astutukseen vienti karjulle vain ammattitaidon omaaville
  - Pihattoon/laitumelle meneminen, jos tilasonni on eläinten mukana
- ✘ **Yksin työskennellessä** vasikan hakeminen emältä **emän ollessa irti**.
- ✘ **Hevosen käsittely** tai samassa tilassa työskentely **ilman kypärää**.
- ✘ **Tikkailla työskentely seuraavasti:**

Kiinnittämättömille
nojattikkaille
**nouseminen on
kielletty**

Tukemattomille
A-tikkailla
**nouseminen on
kielletty**

- Tuetut tikkaat ovat sellaiset, joissa on asianmukainen maatuki tai kiinnityskoukut.

Tukemattomilla ja
turvakaiteettomilla
A-tikkailla
**työskentely on
kielletty**

- Tikkaat tulee olla varustettuna turvakaiteilla ja työtasolla.

Nouseminen ja työskentely ovat sallittuja kiinteillä tikkailla ja työtasoilla

Sastamalan lomituksen UUSI PAIKALLISYKSIKKÖ 1.1.2025 alkaen

Tervetuloa Sastamalan paikallisyksikön alueen maatalousyrittäjät Samassa veneessä -tilaisuuteen 8.10.2024 klo 12-15 Scandic Edeniin Nokialle. Talleta päivä kalenteriin.

Laskutusinfo

Helpotusta lomituspalvelulaskujen käsittelyyn saat, kun otat omassa verkkopankissa e-laskut käyttöön. Näin voit välttää mm. näppäilyvirheet, eivätkä laskut katoa ja ne ovat saatavilla myöhemminkin omasta verkkopankista esim. kirjanpitoon. E-laskun tilaus onnistuu verkkopankissa, useimmiten otsikon "e-lasku" takaa. Ensimmäiseksi on haettava oikea laskuttaja. Lomituslaskujen laskuttaja on "Sastamalan kaupunki, Laskut" (huom. sopimus koskee myös muita Sastamalan kaupungin laskuja). Tilauslomakkeelle tulee syöttää viimeisimmän laskun viitenumero en-

nen lomakkeen lähetystä. Sopimus tulee voimaan seuraavana arkipäivänä

Jos maatilayrityksesi käyttää verkkolaskuja, voit ilmoittaa yrityksen verkkolaskutustiedot lomatoimistoon, jolloin lomituspalvelulaskut on mahdollista saada verkkolaskuna. Lomituspalvelulasku osoitetaan kuitenkin aina henkilölle, joka lomituspalveluja on käyttänyt, koska lomituspalvelu on henkilökohtainen etuus. Laskua ei ole mahdollista saada esim. maatilayrityksen nimellä.